

IZVJEŠTAJ SA ZNANSTVENOGA SKUPA **BELLVM BATONIANVM MM.** *RAT PROTIV BATONA: DVIJE TISUĆE GODINA*

U Multimedijskoj dvorani knjižnice Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, u četvrtak, 5. studenoga 2009. godine u devet sati, otvoreno je znanstveno savjetovanje **BELLVM BATONIANVM MM.**, kako bi se obilježila dvije tisućita godišnjica rata protiv Batona.

Na skupu su rezultate svojih istraživanja sa svima nama zainteresiranima podijelili brojni ugledni povjesničari i arheolozi iz cijele Hrvatske, ali i šire.

Na prvom zasjedanju („OSNOVICE: Izvori arheološke provenijencije“) M. Zaninović je govorio na temu „Ustanak Batona i mi danas“ kroz koju nas je upoznao sa saznanjima koja možemo dobiti iz povijesnih vrela, ali i upozorio na nedostatak arheoloških nalaza te važnost takvih istraživanja. H. Potrebica govorio je o nekim aspektima identiteta brončanodobnih i željeznodobnih zajednica na prostoru južne Panonije, dok su nas M. Dizdar i I. Radman Livaja pobliže upoznali s protohistorijskim zajednicama na tlu sjeverne Hrvatske. Nakon predavanja E. Šakovića o Breucima u vrijeme Panonsko-dalmatinskog ustanka uslijedila je stanka. Sljedeći je svoje mjesto za katedrom pronašao S. Mesihović koji nas je nastojao što bolje upoznati s dezitijatskim područjem, njihovom političkom organizacijom te samim Batonom i ciljevima ustanka. D. Periša govorio je o svojem istraživanju u Dalmaciji i posljednjim delmatiskim uporištima u Batonskom ustanku nakon čega nam je B. Olujić skrenuo pažnju na pitanje Japoda i Batonskog ustanka. Uslijedila je rasprava u kojoj su gotovo svi prisutni predavači aktivno sudjelovali.

Drugo zasjedanje („OSNOVICE: Izvori arheološke provenijencije i pisani izvori“), koje se odvijalo poslijepodne istoga dana, svojim su predavanjem otvorili I. Radman Livaja i M. Dizdar. Govorilo se o arheološkim tragovima rimskih osvajanja južne Panonije to jest njihovoj oskudici te se apeliralo na povećanje opsega istraživanja. I. Knezović je sliku o Batonskom ratu upotpunio geografskim i strateškim odrednicama njegova panonskog dijela, zatim je S. Bilić-Dujmušić razradio problematiku bitke kod Andetrija, a I. I. Janošić upoznala nas je s gospodarskim prilikama u regiji nakon rata te ulogom Cibala. Nakon stanke koja je uslijedila B. Kuntić-Makvić je na primjeru rukopisa *Rimske povijesti* Veleja Paterkula pokazala posljedice filološke intervencije u povijesnim podacima. A. Domić Kunić okrenula se samom Rimu i odrazu Panonsko-dalmatinskog ustanka na tamošnje raspoloženje i događaje, a A. Bajrić u svom predavanju „Baton – plemeniti protivnik“ razložio je razlike u prikazivanju dvaju Batona (Dezitijata i Breuka) kod Veleja Paterkula i Diona Kasija. Nakon predavljanja popratnih materijala izrađenih za savjetovanje donesen je zaključak prvoga dana.

Treće zasjedanje („ODJECI, OCJENE I PRIKAZI“) započine sljedećega dana. Prvi predavač toga zasjedanja bio je H. Gračanin koji je u svojem predavanju analizirao paralele između Batonskoga rata i rata protiv donjopanonskoga kneza Ljudevita na temelju antičkih odnosno ranosrednjovjekovnih vrela. Autori ranonovovjekovnih hrvatskih povijesnih djela na latinskome jeziku stvorili su vlastitu vezu s antičkom baštinom zavičaja o čemu nam je u svome predavanju o temi „Agron – Grom i Baton – Bat: Slavni preci učenih povjesničara“ govorio B. Kuntić-Makvić. R. Matijašić predavao je o Tadiji Smičiklasu i Ferdi Šišiću te njihovim ulogama u historiografiji o Batonskom ustanku. A. Rendić-Miočević govorio je o brončanim aplikama prsnoga remenja s konjaničkoga kipa iz Starigrada koje su onedavno izložene u Halternu u Njemačkoj u spomen na dvije tisućitu godišnjicu sukoba u Teutoburškoj šumi. Nakon kratke stanke I. Vilogorac Brčić iznijela je viđenje Panonsko-dalmatinskog ustanka Lj. Gaja kao pisca i K. Swobode kao slikara iz 1846. godine, a D. Rafaelić nam je kao posljednji predavač trećega zasjedanja analizirao jedini film o Batonskom ustanku koji je ikad snimljen – „All'ombra delle Aquile“ (Ferdinand Baldi). Nakon ručka sudionici savjetovanja uputili su se prema Arheološkom muzeju gdje su kroz stalni postav antičke zbirke, grčko razdoblje i početak rimskoga razdoblja, uz nekoliko riječi proveli A. Rendić Miočević te I. Radman Livaja.

Po povratku na Fakultet, oko osamnaest sati, u Dvorani VII započelo je četvrto zasjedanje („PRIKAZI“) na kojem su zainteresirani mogli vidjeti dva filma: već spomenuti „All'ombra delle Aquile“ (*U sjeni orlova*) i „Il masacro nella foresta nera“ (*Pokolj u Crnoj šumi*) koji govori o događajima u Teutoburškoj šumi. Između filmskih

projekcija održana je i promocija knjige R. Matijašića – *Povijest hrvatskih zemalja u antici do cara Dioklecijana* iz 2009. godine u izdanju Leykam Internationala iz Zagreba. Promotori iste bili su Marina Miličević Bradač, Neven Budak i autor Robert Matijašić.

Posljednjeg dana savjetovanja, u subotu 7. listopada, sudionici su krenuli Tiberijevim tragom u Sisak. Projekt *Siscia in situ* to jest sisačke arheološke lokalitete i daljnje planove predstavila je Tatjana Lolić, a stalni postav Gradskoga muzeja u Sisku, gdje je prikazan i kratak film o sisačkoj povijesti, te sam sisački stari grad, pokazala je Iskra Bačani, djelatnica tamošnjega muzeja, čime je završio stručni dio savjetovanja.

Ovo znanstveno savjetovanje povezano je stručnjake i njihova istraživanja, čak na svjetlo dana dovelo neka nova otkrića. Bilo je uspješno i, nadajmo se, plodno. Postavili su se tako temelji nekim novim temama, nekim novim skupovima.

— **Marta Fiolić** [povijest/etnologija i kulturna antropologija]

Ferdinando Baldi, *ALL'OMBRA DELLE AQUILE,*

Avala Film/Debor Film, 1966., 94 min.

Ove godine obilježavamo dvijetisućitu obljetnicu panonsko-ilirskog ustanka, povodom koje je, na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, održan znanstveni skup pod nazivom „Bellum Batonianum.“ Na skupu je prikazan film koji se bavi tematikom Batonskog ustanka, pod nazivom *All'ombra delle aquile (U sjeni orla)*, talijanskog redatelja Ferdinanda Baldija.

Ferdinando Baldi rođen je 19. svibnja 1927. u Cava de' Tirreni, u okrugu Salerno. Tijekom svoje karijere režirao je četrdesetak filmova. Karijeru je započeo snimajući niskobudžetne talijanske filmove temeljene na biblijskoj i antičkoj tematici. Suradivao je s Orsonom Wellesom na filmovima *David e Golia (David i Golijat)* i *I tartari (Tatari)*. Od njegovih brojnih filmskih projekata možemo spomenuti i film iz 1967. pod nazivom *Il massacro della Foresta Nera (Masakra u Crnoj šumi)*, koji se, poput svog prethodnika *U sjeni orla*, bavi burnim događajima iz rimske prošlosti, koji su se dogodili u prvom desetljeću poslije Krista. Baldi je, kao i mnogi talijanski redatelji, snimio brojne

Pro Tempore

Pro Tempore

ČASOPIS STUDENATA POVIJESTI BROJ 8/9, 2010.-2011.

Pro Tempore

Časopis studenata povijesti
godina VII, broj 8-9, 2010-2011.

Glavni i odgovorni urednik
Filip Šimetin Šegvić

Počasni urednik
André Burguière

Uredništvo
Tomislav Brandolica, Marko Lovrić,
Andreja Piršić, Filip Šimetin Šegvić,
Nikolina Šimetin Šegvić, Stefan
Treskanica

Urednici pripravnici
Marta Fiolić, Kristina Frančina, Sanda
Vučićić

Redakcija
Tomislav Brandolica, Marta Fiolić,
Kristina Frančina, Marko Lovrić,
Andreja Piršić, Nikolina Šimetin Šegvić,
Filip Šimetin Šegvić, Stefan Treskanica,
Sanda Vučićić

Tajnica uredništva
Martina Borovčak

Recenzenti
dr. sc. Damir Agičić
dr. sc. Ivo Banac
dr. sc. Zrinka Blažević
dr. sc. Ivan Botica
Miodrag Gladović, d.i.e.
dr. sc. Borislav Grgin
dr. sc. Mirjana Gross
dr. sc. Željko Holjevac
dr. sc. Nenad Ivić
Branimir Janković, prof.
dr. sc. Bruna Kuntić-Makvić
mr. sc. Hrvoje Klasić
dr. sc. Isao Koshimura
dr. sc. Mirjana Matijević Sokol
dr. sc. Hrvoje Petrić
dr. sc. Radivoj Radić
Danijel Rafaelić, prof.
dr. sc. Drago Roksandić
dr. sc. Relja Seferović
dr. sc. Boris Senker
Marina Šegvić, prof.
dr. sc. Božena Vranješ-Šoljan

Lektura i korektura
Marta Fiolić
Ana Jambrišak
Vedrana Janković
Nikolina Kos
Marko Pojatina
Tihomir Varjačić
Tajana Vlaisavljević

Dizajn i priprema za tisak
Tomislav Vlainić
Lada Vlainić

Prijevodni s engleskog jezika
Tomislav Brandolica
Jelena Krilanović
Tina Kužić, prof.
Marko Lovrić
Marija Marčetić
Judita Mustapić
Andrea Pečnik
Marko Pojatina
Prijevodi s njemačkog jezika
Sara Katanec
Mirela Landsman Vinković
Azra Plićanić Mesić, prof.
Filip Šimetin Šegvić
Prijevodi s francuskog jezika
Marta Fiolić
Tea Šimičić
Marina Šegvić, prof.
Mihaela Vekarić
Prijevodi sa slovenskog i srpskog jezika
Krešimir Matešić
Prijevodi s talijanskog jezika
Marina Šegvić, prof.

Izdavač
Klub studenata povijesti - ISHA
Zagreb

Tisak
ZT ZAGRAF

Naklada
Tiskano u 300 primjeraka

ISSN: 1334-8302

Tvrđnje i mišljenja u objavljenim
radovima izražavaju isključivo stavove
autora i ne predstavljaju nužno stavove
i mišljenja uredništva i izdavača.

Izdavanje ovog časopisa financijski su
omogućili:
Odsjek za povijest Filozofskog fakulteta
Sveučilišta u Zagrebu,
DTM GRUPA d.o.o.,
NARCOR d.o.o.,
TRANSPORTI KRAJAN d.o.o.,
HEMA d.o.o.,
KEMOKOP d.o.o.,
EUROGRAF d.o.o.,
Privatne donacije: S. S., M. F., prof.
dr. Drago Roksandić, Marko Lovrić,
Filip Šimetin Šegvić, Nikolina Šimetin
Šegvić, Tomislav Brandolica.

Redakcija časopisa Pro tempore svim
se donatorima iskreno zahvaljuje na
financijskoj podršci!
Redakcija se također posebno
zahvaljuje gospodinu Zlatku Ožboltu,
dia na trudu i pomoći. Zahvaljujući
njemu, put do izdavanja ovog broja
bio je mnogo lakši. Gospodinu Zoranu
Ivankoviću isto tako dugujemo veliku
zahvalu što nam je izašao u susret
prilikom tiskanja časopisa.

Časopis se ne naplaćuje.

Adresa uredništva:
Klub studenata povijesti - ISHA
Zagreb
(za: Redakcija Pro tempore),
Filozofski fakultet
Sveučilišta u Zagrebu,
Ivana Lučića 3, 10000 Zagreb

E-mail:
pt.redakcija@gmail.com
phillip.simetinsegvic@gmail.com